

PRODUCTTEST, END-USE TEST, PRE-TEST OF ATTEST: ZO TOON JE DE BRANDKLASSE VAN EEN GEVEL MET HOUTEN GEVELBEKLEDING AAN

HOUTSTUK

Door Centrum Hout

Hout en brandveiligheid gaan uitstekend samen. Met kennis van de spelregels, een goed ontwerp, correcte uitvoering en heldere documentatie is brandveilig bouwen met houten gevelbekleding goed beheersbaar. In deze artikelenreeks leggen we uit hoe je dat aanpakt.

In ons eerste artikel Houten gevels & brandveiligheid: wat mag, wat kan, wat moet beschreven we waar en wanneer Eurobrandklasse B of D vereist is en wat het verschil is tussen open en gesloten gevelsystemen. Ook lieten we zien waarom in veel situaties de volledige gevelopbouw bepalend is voor het aantonen van brandveiligheid en niet alleen de individuele plank.

In dit tweede artikel gaan we in op de bewijsvoering: hoe kies je de juiste bewijsroute, wat is het onderscheid tussen een producttest en een end-use test, wat betekent een pre-test en wanneer heb je een formeel attest of classificierapport nodig? Daarmee bouw je zonder verrassingen en voldoe je aan de eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en aan de documentatieplicht onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

In meer gevallen dan gedacht moet de volledige gevelopbouw getest worden

Veel betrokkenen gaan ervan uit dat de brandveiligheid van houten gevelbekleding kan worden aangetoond met de Declaration of Performance (DoP) die hoort bij de CE-markering. Deze prestatieverklaring is verplicht onder de Europese Construction Products Regulation (CPR, de Europese bouwwerkenverordening) en gebaseerd op de geharmoniseerde productnorm EN 14915, die geldt voor massieve houten gevelproducten. De norm beschrijft de prestaties van het product zelf moeten worden vastgelegd, waaronder brandreactie.

In de praktijk is deze route echter maar beperkt toepasbaar. De DoP zegt namelijk vooral iets over het materiaalniveau, de losse plank. Maar de brandklasse-eis van een gevel wordt bepaald door de volledige gevelopbouw: bekleding, bevestiging, regelwerk, spouw, isolatie en detaillering. Daardoor is in de meeste situaties een DoP alleenn niet voldoende om brandveiligheid te onderbouwen. De brandklasse moet dan worden aangetoond via een end-use test van de volledige toepassing.

Een belangrijke uitzondering vormt de CWFT-regeling (Classification Without Further Testing). Deze speciale Europese regeling maakt het mogelijk om onder voorwaarden brandklasse D te claimen zonder aanvullende test. Deze uitzondering geldt uitsluitend voor toepassingen met massief, volledig onbehandeld* hout in een gesloten gevelsysteem, mits voldaan wordt aan alle eisen uit de CWFT-tabel (EU-verordening 2024/1399). Meer informatie hierover staat in ons eerste artikel: 'Wat zijn de regels?'

Pre-test, indicatieve test en attest: wat is het verschil?

Wanneer een end-use test noodzakelijk is, start het traject vaak met een voorlopige toets om te bepalen of de beoogde gevelopbouw kans maakt op de gewenste brandklasse. Dit wordt ook wel een enkelvoudige test of pre-test genoemd, mits deze is uitgevoerd volgens EN 13501-1. Deze test geeft waardevol inzicht, maar geldt niet als formeel bewijs; voor een officiële classificatie is een volledig onderzoek nodig. De uitkomst is dus niet bruikbaar richting kwaliteitsborger of bevoegd gezag.

Wanneer een geaccrediteerd laboratorium op basis van een enkelvoudige test een Expert Judgement (deskundigenbeoordeling) opstelt, wordt dit in de praktijk wel geaccepteerd door het bevoegd gezag. De term indicatieve test wordt ook gebruikt, maar die is breder: deze kan worden ingezet tijdens productontwikkeling en hoeft niet te voldoen aan alle randvoorwaarden van EN 13501-1.

Het formele bewijs is een classificatierapport: een gecertificeerd document dat de brandclassificatie van de toepassing vastlegt volgens EN 13501-1, gebaseerd op (meestal) meerdere en herhaalde testen. Met dit rapport kun je aantonen dat een gevelopbouw voldoet aan de gestelde brandklasse. Het is het bewijsstuk dat zonder discussie wordt geaccepteerd bij oplevering en dat helpt te voldoen aan de verplichtingen onder de Wkb.

Niet uniek voor hout

Het lijkt soms alsof houten gevelbekleding meer aandacht vraagt dan alternatieve materialen, maar de eisen uit het Bbl gelden voor alle gevelmaterialen. Ook gevels met HPL/Trespa, kunststof, steenstrips of metalen panelen moeten voldoen aan dezelfde brandklasse-eisen. Voor al deze materialen geldt dat de prestatie moet worden aangetoond via een CWFT-regeling of een end-use test, vastgelegd in een attest of classificatierapport. Het verschil is dat de CWFT-mogelijkheden bij hout beperkter zijn, waardoor de end-use route vaker van toepassing is.

De gouden regel: bouw zoals getest

Een belangrijk leerpunt uit de praktijk is dat de uitvoering niet altijd overeenkomt met wat in het classificatierapport staat. De regel is helder: bouw altijd zoals getest. Afwijkingen, bijvoorbeeld een andere voegbreedte, ander regelwerk, een andere isolatie, afwijkende bevestiging of een andere oriëntatie van de delen, maken de claim ongeldig.

Ook wordt regelmatig gebouwd op basis van een indicatieve test. Dat lijkt soms voldoende, maar een pre-test is uitsluitend een oriëntatie-instrument en wordt formeel niet geaccepteerd. Alleen een Expert Judgement van een geaccrediteerd laboratorium of een classificatierapport biedt formele zekerheid. Dit is bovendien belangrijk voor de aansprakelijkheid: die ligt in Nederland bij de bouwer. Wie afwijkt van de testopstelling of bouwt op basis van indicatieve gegevens, loopt juridisch risico. De kwaliteitsborger fungeert daarbij als poortwachter: zonder juist bewijs kan hij een bouwwerk niet goedkeuren, maar hij draagt zelf geen aansprakelijkheid voor gebreken.

Beschikbaarheid van end-use testen

Een end-use test laten uitvoeren klinkt soms ingrijpend en dat kan het ook zijn. Het goede nieuws is dat veel leveranciers en producenten deze stap al gezet hebben. Voor veel houtsoorten en gevelsystemen bestaan al classificatierapporten.

In de praktijk gaat het vaak mis doordat bouwers niet weten dat deze documenten beschikbaar zijn en pas laat ontdekken dat een test nodig is. Terwijl dat goed te voorkomen is, omdat bewijs alleen geldig is wanneer de toepassing exact overeenkomt met de geteste opstelling: regelwerk, isolatie, folie, bevestiging, voegbreedte – alles moet kloppen.

De meest efficiënte aanpak is daarom: betrek de houtleverancier vroegtijdig. Vraag in het ontwerpstadium welke documenten beschikbaar zijn en stem materiaal- en systeemkeuzes daarop af. Zo voorkom je dat in een laat stadium alsnog een test nodig blijkt en bouw je sneller, zekerder en zonder verrassingen als een test onverhoopt niet slaagt.

Conclusie

Het aantonen van de brandklasse van houten gevels lijkt ingewikkeld, maar met de juiste bewijsroute is het overzichtelijk. Het is belangrijk te beseffen dat een prestatieverklaring op basis van CWFT slechts in een beperkt aantal situaties volstaat. In alle andere gevallen moet de brandveiligheid van de volledige gevelopbouw worden aangetoond met een classificatierapport.

Veel leveranciers hebben al een ruim eindgebruik toepassingsgebied getest en gedocumenteerd. Onze aanbeveling is dan ook: betrek de houtleverancier vroeg in het proces. Op die manier bouw je efficiënter, voorkom je vertraging en voldoe je zeker aan de eisen uit het Bbl en de Wkb.

Heb je vragen over de juiste bewijsroute of welke documenten in jouw situatie nodig zijn? Neem dan contact op met de Houtinformatielijn van Centrum Hout – wij helpen je graag verder.

Over deze artikelenreeks

Dit artikel maakt deel uit van een reeks publicaties over houten gevelbekleding en brandveiligheid. Doel van de reeks is om helderheid te bieden over regelgeving, ontwerp en uitvoering, en om misverstanden in de markt weg te nemen. We laten zien dat het toepassen van houten gevelbekleding goed en veilig kan, mits de juiste procedures worden gevolgd.

De artikelen zijn ontwikkeld in samenwerking met een klankbordgroep onder coördinatie van Centrum Hout. De inhoudelijke begeleiding ligt bij Samantha Schreuder (marketingmanager Centrum Hout) en Eric de Munck (adviseur gevels en brandveiligheid bij Centrum Hout).

De klankbordgroep bestaat uit:

- Bart Raymann – Platowood
- Lars Bastiaansen – Boogaerdt Hout
- Menno Koster – Houtex
- Erik Scheffers – Gras Wood Wide
- Rudolf Wijnans – InterFaca
- Koen van den Mortel – Prowood

De inhoudelijke toetsing is uitgevoerd door Kempe Stroop (gBOU) en Johan Nienhuis (Peutz). De afbeeldingen in dit artikel zijn afkomstig van Houtex.

* Voor dit artikel is uitgegaan van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zoals geldig op 16 september 2025. De eisen zijn gekoppeld aan de Europese bouwwerkenverordening (CPR), die voorschrijft dat bouwproducten moeten voldoen aan vastgelegde prestaties, opgenomen in de prestatieverklaring (DoP). Voor houten gevelbekleding geldt de geharmoniseerde productnorm EN 14915; de brandklasse wordt bepaald volgens EN 13501-1. Per 20 augustus 2024 is de Europese CWFT-regeling (EU 2024/1399) aangepast. Alleen massief, volledig onbehandeld hout in een gesloten gevelsysteem mag nog zonder aanvullende testen worden toegepast onder brandklasse D. Behandeld of gemodificeerd hout – bijvoorbeeld geïmpregneerd, gecoat, gelakt, brandvertragend behandeld of thermisch/chemisch gemodificeerd – moet altijd getest worden volgens de geldende normen. Voor het producttype “houten stroken” bestaat onder strikte voorwaarden een uitzonderingsroute voor open systemen, maar deze is in de praktijk zelden toepasbaar.

Centrum Hout

Bij Centrum Hout, hét kenniscentrum voor het materiaal hout, geloven we dat meer bouwen met hout begint bij het delen van de juiste informatie. Wij voorzien alle betrokkenen in de houtbouw van praktische en betrouwbare kennis, zodat hout een logische en toegankelijke keuze wordt.

Met dit artikel helpen we drempels weg te nemen en de mogelijkheden van hout te tonen. Samen werken we toe naar een duurzame gebouwde omgeving.

**CENTRUM
HOUT**

